

YEE –
lähellä nuoria,
valtakunnallisesti
vaikuttava

Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE) -hanke 12/2020–5/2023

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kuvituskuva: Julia Varala

Kuvituskuva Julia Varala

Lastensuojelun jälkihuolto

Kuntien välinen yhteistyö lastensuojelun jälkihuollossa

- Katsastetaan kuntien välistä yhteistyötä lastensuojelun jälkihuollossa kuntakyselyiden ja kuntakierroksen valossa. Työpajassa jaetaan hyviä käytäntöjä ja pohditaan valtakunnallisen ohjeistuksen tarvetta.

Valtakunnalliset kuntakyselyt

Lastensuojelun jälkihuolto

Miten lastensuojelun jälkihuolto toteutuu ja miten sitä voisi kehittää

- Lastensuojelun jälkihuollon johdolle kunnissa /järjestämisvastuussa oleville sote-yhtymille
- Tiedonkeruu elo-syyskuussa 2021
- 95 vastausta, kattoi 190 kuntaa eli 65 % Manner-Suomen kunnista

Kotoutumista edistävän lain mukaiset tukitoimet ilman huoltajaa tulleille

Miten kotoutumista edistävät tukitoimet toteutuvat ja miten niitä tulee kehittää

- Kotoutumislain mukaisten tukipalveluiden vastuutahoille kunnissa
- Tiedonkeruu kesä-syyskuussa 2021
- 24 vastausta, kattoi 53 kuntaa.

Kuntien välinen yhteistyö (avoimet vastaukset)

1/2

- Vastaajista 60 % kertoi heillä olleen pääosin hyviä kokemuksia **yhteistyöstä toisen kunnan** toimijoiden kanssa ja 18 % kertoi kokemusten vaihdelleen riippuen kunnasta, sen resursseista ja siitä, millä tavoin palveluita tarjotaan (lastensuojelu, aikuissosiaalityö vai oma jälkihuollon yksikkö).
- Vaihtelua siinä, ottaako toinen kunta nuoren hoitaakseen, millainen tietämys kunnalla on jälkihuollosta

Kuntien välinen yhteistyö (avoimet vastaukset)

2/2

- Selkeästi ei-toimivaksi tai epäselväksi kuntien välisen yhteistyön koki 16 tahoja eli 24% vastaajista.
- Yhteistyö vaatii liian paljon neuvottelua käytännöistä, jälkihuollon tarpeesta, sisällöstä ja kustannuksista.
- Epäselvyyksiä aiheutti myös lakien tulkinta (jos toisessa kunnassa syntyy uusi jälkihuoltoperuste, mikä kunta on maksuvastuinen), kuntien palveluiden hinnat

Mitkä asiat on herättäneet epäselvyyksiä kun tehdään toisen kunnan kanssa yhteistyötä?

Jälkihuollon ja muiden palveluiden järjestäminen toisessa kunnassa 1/2

- Kuntien välillä on eroja siinä, ostetaanko sosiaalityö toisesta kunnasta vai pysyykö oma sosiaalityöntekijä jälkihuoltokunnassa, tarjotaanko kunnasta ohjaaja vai turvaudutaanko ostopalveluihin (vaikea arvioida tätä kyselyn perusteella, kysymyksessä 31 asiaan kantaa ottaneista 39% kertoi järjestävänsä itse toiseen kuntaan lähtökohtaisesti)
- Vastauksissa kävi ilmi joidenkin kuntien myös kieltäytyneen tarjoamasta jälkihuollon sosiaalityötä
- Riippuu myös välimatkasta, siirretäänkö toiseen kuntaan

Jälkihuollon ja muiden palveluiden järjestäminen toisessa kunnassa 2/2

- 37% kertoo, ettei ole ollut tilannetta, jossa nuori olisi jäänyt ilman tarvitsemaansa jälkihuoltoa tai muuta palvelua, ilmeni, että oman sosiaalityöntekijän toiminnalla suuri vaikutus
- Haasteita aiheutti tilanteet, joissa toisen kunnan sosiaalityöntekijää ei saa kiinni tai jos nuori itse ei halua palvelua toisella paikkakunnalla
- Päihdepalvelujen saaminen aiheuttanut haasteita, myös perusterveydenhuollosta, hammashoidosta ja raskauteen liittyvistä palveluista on jouduttu kiistelemään

Yhteydenpito kuntien välillä 1/3

Oma nuori jää sijoituspaikkakunnalle / muuttaa toiselle paikkakunnalle

- Vastaajista 42% (n=34) kuvaili ottavansa kunnan työntekijään yhteyttä tavalla tai toisella. Kolmessa vastauksessa kerrottiin otettavan yhteyttä ja luovutettavan nuoren tietoja asuinkuntaan vain nuoren luvalla. Yksi vastaaja ilmaisi, että joskus nuori haluaa myös itse olla yhteydessä paikkakuntansa palveluihin.
- kuntakohtaisesti
- Esim. sähköposti, puhelin, Teams, saatekirje

Yhteydenpito kuntien välillä 2/3

Toisen paikkakunnan nuori omalla alueella

- Yhteydenottoa odotti tai toivoi 15% (n=11). Mainittiin, jos jotain muuta reittiä pitkin tulee tietoon jälkihuolto-oikeus, ollaan tahosta yhteydessä sijoituskuntaan. Mainittiin, ettei tahossa ole välttämättä edes tietoa nuoren jälkihuolto-oikeudesta, jos ei sijoittajakunta ole ottanut yhteyttä, tai jos ei nuori itse osaa vedota jälkihuolto-oikeuteensa.
- Tahoista 17% (n=13) kertoi olevansa ensisijaisesti itse yhteydessä jälkihuoltokuntaan, ja kolmessa vastauksessa kerrottiin pidettävän yhteyttä sijoituskuntaan myös säännöllisesti työskentelyn aikana.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Yhteydenotot kuntien välillä 3/3

Toisen paikkakunnan nuori omalla alueella

- Myös tuen järjestämiseen liittyviä teemoja: seitsemän tahoa kertoi, että heillä nuoreen ollaan yhteydessä ja hän saa kaikki samat peruspalvelut kuin kuka tahansa muukin nuori.
- Toisaalta muissa vastauksissa ilmeni huolta yhdenvertaisuuden toteutumisesta, kun nuori muuttaa toiselle paikkakunnalle
- Neljässä vastauksessa kerrotaan ohjattavan käyttämään ostopalveluita. Vastauksissa ei ilmene, ohjataanko kuntaa vai nuorta itseään hakeutumaan ostopalveluihin.

Palvelujen laskutus kuntien välillä 1/2

- Vastaajista 36 % koki yhteistyön **kustannuksien osalta** toimineen kuntien välillä pääosin hyvin.
- Toimimattomiksi tai epäselväksi kuntien välisen yhteistyön koki 24 % vastaajista ja 12 %:lla ei ollut asiasta kokemusta.

Palvelujen laskutus kuntien välillä 2/2

- Vaikka kokemukset yhteistyöstä on pääosin hyviä, kuntien välinen laskutus aiheutti epäselvyyksiä (tilanteet, joissa sosiaalityö siirtyy toiseen kuntaan)
- Periaatteessa selkeä erottelu: laskutettava jälkihuoltooperuste vs. perustason palvelu, jonka kunta tarjoaa, käytännössä jälkihuoltooperuste ei olekaan niin helposti määriteltävä termi

Peruspalvelut vs. jälkihuollon palvelut 1/2

- Perustason palveluja kuvailtiin sellaisiksi, joita kuka tahansa voisi saada
- esim. kuntouttava työtoiminta, sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut, koulukuraattorin ja opiskelijaterveydenhuollon sekä terveydenhuollon palvelut sekä nuoren vanhemmuuteen liittyvät kulut
- Toisaalta erottelua huostassapidon perusteisiin vs. sellaisiin, jossa kuka tahansa saisi palvelua esim. päihdepalvelua voidaan pitää jälkihuoltona

Peruspalvelut vs. jälkihuollon palvelut 2/2

- Jälkihuolto menee siis nuorelle itselleen, esim. sosiaalityö, tukihenkilö, ohjaaja
- Mainittiin asiakassuunnitelma laskutuksen perusteena
- Toimeentulotuki, millaiset vapaudet sosiaalityöllä myöntää? Kunnilla on erilaiset kassajaottelut
- nuorella ollessa lievää kehitysvammaa tai käyttäytymisoireilua, oli vaikea löytää palveluille maksajaa
- Joulu- tai valmistujaismuistamiset?
- Palvelut on eri tavoin organisoidut mikä saattaa vaikuttaa laskutukseen

Yhteinen asiakassuunnitelman neuvottelu

- Yhteistyön sopimiseksi, nuoren kanssa työskentelyn sekä tarvittavien palvelujen ja maksukäytäntöjen sopimiseksi yhteinen asiakassuunnitelmapalaveri
- Vastauksissa ilmeni, että tärkeintä, että kunnat neuvottelevat ja tekevät yhteistyötä nuoren asialla. Jos ei päästä sopimukseen, mistä saa apua?
- Kahdessa kunnassa on laadittu kirjalliset ohjeet toiselle paikkakunnalle

Toisaalta missä määrin eritellään maksukäytäntöjä nuoren kuullen, miten saisi toisaalta yhteisvastuullisuutta heräteltyä

Alkukartoitus SONet BOTNIA:n osatoteutusalueella

- Alkukartoitus SONet BOTNIA:n osatoteutusalueella: Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Kanta- Häme, 29 kuntaa
 - Teams:in välityksellä, 1-3 tapaamista/kunta, 1-13 ammattilaista
 - Lastensuojelun jälkihuolto, aikuissosiaalityö, päihde- ja mielenterveyspalvelut, oppilaitokset, TE-palvelut, Kela,
 - Teemarunko haastattelun pohjana, tilannekuvaa kartoittava ja kehittämissyhteistyötä pohjustavaa
1. Lastensuojelua toteutetaan eri tavalla kunnissa, valtakunnallinen ohjaus ja yhtenäistäminen
 2. Jälkihuollon organisoituminen, jälkihuolto ei saa jäädä muiden palveluiden varjoon
 3. Kuntien välinen yhteistyö, nuorten pysyminen palveluiden piirissä

Tieto toiminnan tukena- työpaja: Miten jälkihuolto käytännössä toteutuu

- Kuntien välinen yhteistyö jälkihuollossa, yhteisvastuullisuus, nuorten pysyminen palveluissa paikkakuntavaihdosten aikana, suhdetyön mahdollisuus, työntekijöiden vaihtuvuus
- Taloudelliset haasteet: kuntien välinen keskustelu eri palvelujen maksajasta, jälkihuollon tavoitteet ja velvoitteet kirjataan asiakassuunnitelmaan
- Valtakunnallista ohjeistusta/yhteisiä käytänteitä, lisää selkeyttä, tietoa ja työkaluja, riittävät resurssit
- Lastensuojelun jälkihuolto toteutetaan eri tavalla kunnissa, lastensuojelu / aikuissosiaalityö, sosiaalityöntekijä ja / tai sosiaaliohjaaja, oma yksikkö?
- Kuntien oma kehittäminen, yhteiset foorumit ☒ hyvät käytännöt jakoon

Työpajan teemat

- Yhteistä reflektiota aiheesta.
 - Miten kuntien välistä yhteistyötä ja käytäntöjä tulisi kehittää? Millaisia toimivia käytäntöjä jo on olemassa?
 - Millaisia haasteita ja kenelle kuuluu niiden ratkominen? Kunta, alue ja valtakunnallisella tasolla?
- Mitä ajatuksia yhteiselle hyvinvointialueelle siirtymisestä, millä tavoin vaikuttaa kuntien väliseen yhteistyöhön?

Yhteystiedot www.thl.fi/yee

THL:

- Tanja Hirschovits-Gerz, projektipäällikkö, [tanja.hirschovits-gerz\(at\)thl.fi](mailto:tanja.hirschovits-gerz(at)thl.fi)
- Veera Ikonen, veera.ikonen@thl.fi

SONet BOTNIA

- Minna Kallinen, minna.kallinen@seamk.fi

Diakonissa-
laitos

Kuvituskuva Julia Varala

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

